Gemeente Bergen op Zoom

Aan de gemeenteraad van de
Gemeente Bergen op Zoom
T.a.v. leden van de raad en burgerleden
p/a Griffie Bergen op Zoom,
brief gepubliceerd via RaadsInformatieSysteem

10 JUNI 2022

Uw kenmerk		Ons kenmerk	U22-008051	Datum	
Uw brief		Beh. door		Doorkiesnr.	
Onderwerp:	Bestuurlijke reactie accountantsverslag	Cluster	BD/Control & Audits,	Bijlage(n)	Totaaloverzicht aanbevelingen

Beste leden en burgerleden,

In de afgelopen weken is de accountantscontrole op de jaarstukken 2021 tot een afronding gekomen.
De jaarstukken 2021 heeft u inmiddels ontvangen middels een raadsvoorstel (RVB22-0031) ,alsmede het accountantsverslag en controle verklaring (middels brief U22-007397). Voor de jaarstukken 2021 is een goedkeurend oordeel van de accountant, voor zowel rechtmatigheid als getrouwheid, ontvangen.

Bevindingen afgelopen jaren leiden nu tot structurele verbeteringen.

Afgelopen jaren is de opvolging van de aanbevelingen aangescherpt binnen de organisatie. Dit heeft ertoe bijgedragen dat het aantal openstaande bevindingen uit voorgaande boekjaren gestaag wordt weggewerkt maar tevens dat het aantal nieuwe bevindingen qua aantal en impact beperkt is. De accountant heeft in haar accountantsverslag aangegeven dat afgelopen jaar het controleproces soepel is verlopen. Door onder andere de kritische voorbereiding door de organisatie, een betere opbouw van het controle dossier en een strakkere sturing door management waren zij in staat sneller de juiste vragen te stellen en informatie te achterhalen, waardoor de doorlooptijd van de controle aanzienlijk korter was dan voorgaande jaren.

De accountant heeft ook op een tweetal terreinen fouten geconstateerd. Uit de controle op de rechtmatigheid van de inkopen blijkt dat voor enkele gemeentelijke inkooptrajecten met een inkoopwaarde van in totaal € 348.000 niet de juiste procedure is gevolgd. Dit bedrag wordt daarom als rechtmatigheidsfout aangemerkt. We kunnen aangeven dat al deze contracten zijn opgezegd. Naar aanleiding van procesverbeteringen en terugkerende controle activiteiten is er sprake van een daling van de fouten op het gebied van inkopen en aanbesteden. Een lijn die we voor de komende jaren vast willen houden.

Daarnaast benoemt de accountant in het verslag ook twee fouten inzake verwerking van verkoopcontracten en winstneming grondexploitaties. Als gevolg van het niet verwerken van de hogere verkoopcontracten in de prognoses heeft dit ook impact op de raming van de winstnemingen, waardoor hier een afwijking ontstaat die door de accountant als fout wordt aangemerkt. Hier constateert de accountant in beide gevallen dat de tussentijdse winstneming bij de jaarafsluiting van de grondexploitaties voor 2021 hoger zou moeten zijn. Concreet betekent dit dat de niet verwerkte tussentijdse winst in 2021 in de jaarafsluiting van de grondexploitaties 2022 meegenomen wordt. Er is dus sprake van een verschuiving.

Jacob Obrechtlaan 4
4611 AR Bergen op Zoom
Contact: www.bergenopzoom.nl

Postbus 35
4600 AA Bergen op Zoom
I www.bergenopzoom.nl

T 140164
F (0164) 24 53 56
KvK 20169091

B nv BNG rek. nr. 28.50.00.942
B IBAN: NL41BNGH 0285000942
B BIC: BNGHNL2G

Bergen op Zoom, gemeente op de Brabantse Wal

Gemeente Bergen op Zoom

Aanbevelingen accountant in combinatie met vergroten lerend vermogen organisatie
In de bijlage hebben we de bevindingen van de accountant, zoals deze zijn opgenomen in het accountantsverslag, vermeld. Het college zal op korte termijn bij u terug komen om op basis van de beschikbare capaciteit en risico inschatting aan te geven wanneer we de aanbevelingen opgelost willen hebben. Een aantal aanbevelingen zal zeker opgelost worden voor het opstellen van de jaarrekening 2022, een aantal ook niet, zoals de aanbevelingen die samen hangen met de implementatie van het nieuwe financieel systeem in 2023.

We willen leren van de constateringen en adviezen van de accountant, waardoor de opvolging van de aanbevelingen tevens uitgangspunt is voor het verder optimaliseren van de bestaande processen. Zo zorgen we voor structurele inbedding in de organisatie, het college stelt zich ten doel het lerend vermogen van de organisatie te vergroten.

De accountant benoemt 2 nieuwe aanbevelingen in haar accountantsverslag van 2021.
7 aanbevelingen zijn bestaande aanbevelingen die de accountant nu nogmaals benoemd in het accountantsverslag en een vervolg zijn van een eerdere bevinding of nog niet afgerond, dit is ook vermeld.
Bij het accountantsverslag 2020 en de managementletter 2021 zijn er eveneens aanbevelingen gedaan die vooralsnog niet zijn afgerond. Dit zijn er 7 stuks. Deze zijn voor het overzicht ook opgenomen in het bijgevoegde totaal overzicht.
Deze aanbevelingen hangen voor een groot deel samen met de vervanging en implementatie van het nieuwe financiële pakket. Dit zijn er 6. In zijn totaliteit zijn er 16 openstaande aanbevelingen. Daarnaast hebben we in 2021 16 aanbevelingen af kunnen ronden.

In de bijlage van de bestuurlijke reactie zijn de aanbevelingen in detail terug te vinden.

Opvolging aanbevelingen en vervolg
Het college zal zo snel mogelijk op basis van een risico inschatting en de beschikbare capaciteit een planning aanleveren om deze aanbevelingen in 2022 zo veel mogelijk op te volgen en zal de Auditcommissie-plus actief over de voortgang informeren. Dit vindt plaats via de P&C-cylcus of separaat richting Auditcommissie-plus.
De accountant zal vanuit zijn onafhankelijke rol over de voortgang rapporteren bij de jaarrekening controle 2022.

Met vriendelijke groet,

het college van burgemeester en wethouders van Bergen op Zoom,

secretaris, burgemeester,

Dhr. mr. drs. ing. M. van Vliet Dhr. dr. F.A. Petter

Bijlage 1: Totaaloverzicht openstaande actiepunten 2022

Jacob Obrechtlaan 4
4611 AR Bergen op Zoom
Contact: www.bergenopzoom.nl

Postbus 35
4600 AA Bergen op Zoom
I www.bergenopzoom.nl

T 140164
F (0164) 24 53 56
KvK 20169091

B nv BNG rek. nr. 28.50.00.942
B IBAN: NL41BNGH 0285000942
B BIC: BNGHNL2G

Bergen op Zoom, gemeente op de Brabantse Wal

Bijlage 1: Totaaloverzicht openstaande actiepunten 2022

nr	Bevinding	Jaar van constatering	Prioriteit	Status	Cluster	CT-lid
Informatisering en automatisering						
1	Logische toegangsbeveiliging tot het netwerk	2016	Gemiddeld	Niet gewijzigd, vanwege technische afhankelijkheid systeem	I&P	JP
	De gemeente heeft een wachtwoordbeleid ingesteld waarin is opgenomen dat voor het netwerk een maximale geldigheidsduur van 180 dagen wordt afgedwongen. Aangezien meerdere applicaties gebruik maken van Single Sign On, geldt voor deze applicaties dat het wachtwoord van het netwerk tevens de toegang tot de applicatie is. Van een aantal accounts verloopt het wachtwoord niet. De accountant adviseert om de kwaliteit van de uitvoering van de ICT-beheerprocessen te blijven bewaken. Zij beveelt aan dat alle gebruikersaccounts en beheeraccounts dienen te voldoen aan de algemene wachtwoordpolicy zoals deze binnen het netwerk is ingericht. Daarmee dienen alle accounts te voldoen aan de ingestelde geldigheidsduur. Wij hebben begrepen dat het niet mogelijk is om te analyseren bij welke accounts wel voldoende complexe wachtwoorden gebruikt worden en de wachtwoorden die gedurende het jaar gewijzigd zijn. De gemeente is voornemens dit mee te nemen bij de implementatie van de toekomstige applicatie. We hebben de accounts, die het betreft in beeld en hebben hier de volgende acties aan verbonden. 1. Accounts waar onterecht het wachtwoord van niet verliep, zijn inmiddels aangepast zodat zij vallen onder het algemene beleid; 2. Accounts die niet meer gebruikt worden, zijn verwijderd. 3. Accounts waar het functioneel niet gewenst is om deze op te nemen in het beleid (denk aan accounts ten behoeve van geautomatiseerde processen) worden opgenomen in het uitzonderingsregister op het informatiebeveiligingsbeleid. Hierin wordt opgenomen wat de achtergrond van deze uitzondering is en wie het risico draagt. Daarnaast worden er mitigerende maatregelen op deze accounts getroffen om het risico te beperken. Acties 1 en 2 zijn voltooid. I&P moet alleen nog een uitzonderingsregister starten. Gezien de vertraging die de overgang naar Sogeti oploopt is deze actie nog niet uitgevoerd.					
2	Wachtwoord vereisten Decade	2016	Gemiddeld	Niet gewijzigd, vanwege technische afhankelijkheid systeem	I&P	JP
	Voor de applicatie Decade is vastgesteld dat de wachtwoordpolicy voor deze applicatie geen restricties kent, anders dan dat het wachtwoord moet bestaan uit één karakter. De organisatie maakt gebruik van digitale autorisaties (bijvoorbeeld de autorisatie van inkoopfacturen) in bovenstaande applicatie. Om die reden is het van belang om de authenticiteit van de gebruiker te kunnen vaststellen. Voor de jaarrekeningcontrole zal de accountant aanvullende deelwaarnemingen uitvoeren om de betrouwbaarheid van de transacties vast te stellen. Uit de testfase blijkt dat Single Sign On zorgt voor te veel performance verlies en niet geïmplementeerd kan worden. Tot de implementatie van een nieuw financieel systeem wordt dit ondervangen met extra controles gedurende het jaar tijdens de interim en jaarrekening controle. Gezien de relatie met de aanschaf van een nieuw financieel systeem (gunning heeft plaatsgevonden) is deze bevinding niet opgevolgd, deze aanbeveling zal in 2023 met implementatie van het nieuwe systeem definitief worden opgelost.					

nr	Bevinding	Jaar van constatering	Prioriteit	Status	Cluster	CT-lid
3	Logische toegangsbeveiliging: Rechten applicatiebeheerders	2016	Gemiddeld	Niet gewijzigd, vanwege technische afhankelijkheid systeem	I&P	JP
	Ten aanzien van de applicatie Decade is er een groep applicatiebeheerders en een groep functioneel beheerders. Deze groepen hebben accounts met hele hoge rechten. Dit is niet gewenst. We zijn bewust van het risico van het gebruik van het systeemaccount in Decade. Technisch is het onmogelijk om dit account alleen bij calamiteiten te gebruiken. Met de aanbesteding van het nieuw financieel pakket is informatiebeveiliging als onderdeel opgenomen in het programma van eisen. Daarnaast is het wachtwoord van het systeemaccount alleen beschikbaar bij de applicatiebeheerder en diens vervanger, deze is opgeslagen in een password kluis van de beheerders. Dit account wordt ook alleen gebruikt, wanneer de leverancier deze nodig heeft voor onderhoudswerk aan de applicatie. Gezien de relatie met de aanschaf van een nieuw financieel systeem (gunning heeft plaatsgevonden) is deze bevinding niet opgevolgd, deze aanbeveling zal in 2023 met implementatie van het nieuwe systeem definitief worden opgelost.					
Financiën en Bedrijfsvoering						
4	Onderhoudsvoorziening; uitgangspunten bij herziening	2021	Gemiddeld	Nieuwe bevinding	Fin	JP
	De accountant adviseert om te beoordelen of het mogelijk is om bij de actualisatie 'spelregels' af te spreken wanneer dotaties aangepast worden. Indien uit de actualisatie blijkt dat de impact van de wijzigingen beperkt is of op korte termijn niet tot een negatieve voorziening leidt, kan er voor gekozen worden de dotatie (tijdelijk) de dotatie nog niet aan te passen. Dit is o.a. afhankelijk van de aard en impact van de wijzigingen. Komend jaar moeten de onderhoudsplannen opnieuw vastgesteld worden. De accountant adviseert bij, toekomstig opnieuw vast te stellen onderhoudsplannen, voorgaande overwegingen mee te nemen. We zullen bij toekomstige vaststellingen van onderhoudsplannen de overweging om de dotatie wel of niet aan te passen, explicieter meenemen. Deze aanbeveling zal in 2022 worden opgevolgd en getoetst bij de jaarrekeningcontrole 2022.					
5	Materiele vaste activa; kredietregistratie	2020	Gemiddeld	Actie ondernomen nog niet afgerond	Fin	JP
	De accountant constateert dat de gemeente 'tussentijdse kredieten' gebruikt voor het administreren van de lasten op een krediet. De accountant adviseert om bij de aanschaf van een nieuwe applicatie rekening te houden met de technische mogelijkheden om het krediet in één keer juist te registreren. Het huidige financiële pakket heeft een aantal beperkingen. Het hanteren van een projectadministratie is er daar één van. Met de aanschaf van het nieuwe financiële pakket is er de mogelijkheid om een projectadministratie te voeren, waardoor we deze aanbeveling op kunnen lossen in 2023, met de implementatie van het nieuwe financieel systeem. Vooralsnog blijft deze aanbeveling staan.					
6	Archivering prestatielevering	2018	Gemiddeld	Actie ondernomen nog niet afgerond.	Fin	JP
	Op dit moment wordt niet via het financieel systeem voorzien in de onderbouwing van de prestatielevering. De vastlegging (door middel van een pakbon, termijnstaat et.) van de prestatielevering wordt daarmee niet afgedwongen in het financiële pakket en vastgelegd. Bij de inrichting van het nieuwe financiële pakket is aandacht voor de juiste onderbouwing van prestatieleveringen. In de tussentijd ondervangen we dit met handmatige controles. De accountant heeft bij de jaarrekening 2021 aanvullende gegevensgerichte steekproeven uitgezet en vastgesteld of de prestaties zijn geleverd. Hier zijn geen					

	bevindingen uit naar voren gekomen, alle prestaties waren of konden worden onderbouwd. Ook hier geldt dat bekeken moet worden of deze aanbeveling geïmplementeerd kan worden met behulp van eenvoudige technische toevoeging in het financieel systeem.					
nr	**Bevinding**	**Jaar van constatering**	**Prioriteit**	**Status**	**Cluster**	**CT-lid**
7	Verplichtingenadministratie	2019	Laag	Actie ondernomen nog niet afgerond.	Fin	JP
	De gemeente heeft geen verplichtingenadministratie die digitaal gerelateerd, gekoppeld is, met de geldende regels van inkoppen en aanbestedingen. In 2021 is de inkoopstartmelding geïntroduceerd, daarnaast wordt binnen de organisatie gebruik gemaakt van een verplichtingenadministratie. Bij het nieuw aangekochte financieel pakket is er een inkoopmodule beschikbaar die te koppelen is aan de financiële administratie. Bekeken wordt of we deze inkoopmodule kunnen implementeren en hiermee een automatische koppeling kunnen bewerkstelligen, zodat het proces van inkopen tot aan betalen en prestatielevering geoptimaliseerd en geautomatiseerd kan plaats vinden. Onderzocht zal worden welke toepassingen procesverbeteringen kunnen bewerkstelligen, om zo op andere onderdelen tijd te kunnen besparen. Afhankelijk van de uitkomsten kan dit betekenen dat in de toekomst in 2022 of 2023 de algehele controle van alle inkopen en aanbestedingen achterwege kan blijven, of zich kan richten op de risico onderwerpen. Voor de jaarrekeningcontrole 2021 vond er nog een algehele controle van alle inkopen en aanbestedingen plaats boven een bepaald bedrag, op aanbestedingsrechtmatigheid, vanwege introductie van de inkoopstart melding in het lopende jaar 2021 en de resultaten hiervan nog niet volledig voor 2021 gebruikt konden worden.					
8	Volledigheid subsidieregister	2019 / 2021	Gemiddeld	Actie ondernomen , voortzetting van aanbeveling agv corona	VHT/ W&R	CvD
	De gemeente beschikt niet over een subsidie register waarin alle subsidies opgenomen zijn. Het grootste deel van de subsidies is opgenomen in het zaaksysteem. Risico is dat de gemeente subsidies niet cf. voorwaarden subsidie verordening verstrekt omdat geen toetsing wordt uitgevoerd. De aanpak om te komen tot een volledig subsidieregister is aan het cluster VHT toegewezen en heeft een relatie met de businesscase Subsidies uit het focusakkoord. Voor de jaarrekeningcontrole vraagt de accountant om vanuit de exploitatielasten te analyseren of er nog andere subsidieverstrekkingen verantwoord zijn in de jaarrekening. Zij verzoekt deze subsidies tevens in de Interne controle te betrekken. <u>Afgrenzing boekjaar</u> Bij de controle 2021 heeft de accountant vastgesteld dat de subsidielasten niet altijd volledig toe te rekenen zijn aan het huidige boekjaar, maar soms ook boekjaar overstijgend afgegeven worden. Dit is toegestaan, alleen betekent dit wel dat de lasten ook aan beide boekjaren toegerekend moeten worden. De accountant adviseert hier bij het boeken en controleren van de subsidielasten kritisch naar te kijken. <u>Covid-19 en subsidies</u> Daarnaast heeft de gemeente op basis van de subsidieverordening de mogelijkheid om (indien prestatieafspraken niet nagekomen worden) een (deel) van de subsidie terug te vorderen. Bij het opstellen van de jaarrekening moet een inschatting gemaakt worden of hier mogelijk sprake van is. Normaliter heeft u gedurende het jaar met de gesubsidieerde instellingen contact waardoor u over informatie beschikt om deze inschatting te maken. Vanwege Covid-19 en de diverse lockdowns moest afgelopen jaar op andere wijze invulling gegeven worden aan de afspraken en heeft u besloten coulant te zijn met de subsidievaststellingen 2021. De accountant begrijpt dit en adviseert om ook komend jaar te blijven monitoren op de prestatie afspraken die met instellingen gemaakt zijn, zodat bij het opstellen van de jaarrekening 2022 een juiste inschatting gemaakt kan worden. In het kader van diverse Lean Six Sigma projecten binnen de gemeente, is ook het subsidieproces tegen het licht gehouden. Dit project is in eerste instantie gericht op het terugbrengen en monitoren van de doorlooptijden binnen het subsidieproces. Er is ook een subsidieregister ontwikkeld dat hiervoor gebruikt kan worden. Dit subsidieregister is een goede aanzet maar zal nog niet aan alle kwaliteitseisen voldoen (met name zichtbare aansluiting met Decade) die de accountant hieraan stelt. De opdracht tot het vervolmaken van het subsidieregister dient nog in de organisatie te worden weggezet. Overigens wordt er nu ook al een register bijgehouden, maar is dit is handmatig (Excel).					

	Verder zullen de andere twee aanbevelingen van de accountant eveneens overgenomen worden, we zullen scherper zijn bij de aanlevering aan de financiële administratie omtrent verwerking in het juiste boekjaar, en ook dit jaar zullen we waar nodig de afspraken met de instellingen in relatie tot Covid-19 blijven monitoren.					
Grondexploitaties						
nr	**Bevinding**	**Jaar van constatering**	**Prioriteit**	**Status**	**Cluster**	**CT-lid**
9	Grondexploitaties opbrengst de Markiezaten – Wal 1	2018 / 2021	Laag	Actie ondernomen, terugkerend	W&L	CvD
	In de grondexploitatie van De Markiezaten – Wal 1 is een opbrengst van € 1.452.000 opgenomen in de prognose van de grondexploitatie. Deze opbrengst wordt onderbouwd door een contract uit 2008 waarin is opgenomen dat de kopende partij dit bedrag zal betalen op het moment dat de geleverde sociale huurwoningen worden verkocht. Tot en met 2021 heeft de verkoop van de sociale huurwoningen nog niet plaatsgevonden. In die zin is de prestatie zoals destijds was bedoeld en ten grondslag ligt aan de overeenkomst nog niet gerealiseerd. Deze opbrengst voor de grondexploitatie "wal 1" is opgenomen in de prognose van 2021. Er heeft overleg plaatsgevonden met woningstichting Stadlander, die aangegeven hebben dit eveneens te willen afwikkelen (2021), maar hadden hier nog een aantal vragen over die inmiddels zijn beantwoord. De gemeente heeft ervoor gekozen om niet in te gaan op het aanbod van Stadlander maar er voor te kiezen deze verkoop in 2023 te effectueren. Dit is als zodanig verwerkt in de herziening van de grondexploitaties bij de jaarafsluiting 2021.					
10	Voorziening verspreide gebieden	2020 / 2021	Laag	Actie ondernomen, jaarlijks terugkerend	W&L	CvD
	In de jaarrekening is een voorziening opgenomen voor 'complex verspreide gebieden'. In deze voorziening zijn verplichtingen opgenomen voor 'nog te maken kosten' van afgeronde grondexploitaties. In deze voorziening zijn per ultimo 2021 ook nog 'verwachte kosten' opgenomen voor een project dat reeds in 2019 is afgewikkeld. Verwachting is normaliter dat de resterende kosten van een afgesloten grondexploitatie binnen afzienbare tijd uitgevoerd zijn, anders zou de grondexploitatie niet afgesloten zijn. De accountant concludeert dat deze verwerkingswijze correct is toegepast. Tegelijkertijd adviseert zij wel om hier bij de afsluiting van grondexploitaties kritisch te kijken of het project afgerond kan worden en welke verwachting er is voor nagekomen kosten. Onze werkwijze ten aanzien van deze voorziening sluit aan op deze aanbeveling.					
11	Opbrengsten stijging	2020 / 2021	Laag	Geen actie noodzakelijk, afgerond	W&L	CvD
	Het college rekent met een opbrengstenstijging van 1 % (2019: 0% 2020 0 %). Op basis van de momenteel beschikbare informatie acht de accountant deze parameter evenwichtig. De gekozen onderbouwing is echter gebaseerd op een bestendige gedragslijn, aangezien jaarlijks de Outlookmonitor van Metafoor hiervoor wordt gebruikt. Jaarlijks bij de herziening van de grexen, worden de uitgangspunten opnieuw beoordeeld, indien er aanleiding toe is, wordt een voorstel voor aanpassing gedaan. Hiermee is de aanbeveling afgerond, maar blijft jaarlijks wel te monitoren.					
12	VPB-toets ondernemingspoort	2021	Gemiddeld	Nieuwe bevinding	W&L	CvD
	Bij de invoering van de VPB-plicht voor gemeenten is gekeken of uw gemeente door de 'ondernemerspoort' gaat. Uw gemeente gaat door de ondernemerspoort als activiteiten aangemerkt worden als 'winstgevend'. Doordat veel grondexploitaties uit het verleden verlieslatend waren, kwam uw gemeente niet door de ondernemerspoort, waardoor u geen VPB hoeft te bepalen. De laatste twee jaar zijn er grondexploitatie geopend met een verwachte winst, waardoor u mogelijk wel door de ondernemerspoort gaat en VPB moet gaan afdragen. Wij adviseren u de VPB-scan kritisch uit te voeren en te actualiseren, mede doordat, als u door de ondernemerspoort gaat, de VPB last mogelijk significante impact kan hebben op de winstneming per project.					

nr	Bevinding	Jaar van constatering	Prioriteit	Status	Cluster	CT-lid
13	winstneming verwerken in begrotingswijziging	2020 / 2021	Gemiddeld	Actie ondernomen, afgerond.	W&L	CvD
	Conform de notitie grondbeleid wordt ieder jaar de (tussentijdse winst) toegevoegd aan de algemene reserve. De accountant constateert echter, aanvullend dit jaar, dat dit niet meegenomen wordt in de laatste begrotingswijziging, waardoor er een afwijking ontstaat ten opzichte van de begroting. De accountant geeft het advies mee dat het tussentijds mogelijk is om een inschatting van de verwachte winst te maken en deze dotatie tijdens de begrotingswijziging mee te nemen. Dit draagt bij aan de mogelijkheid meer grip te houden op de voortgang van de grondexploitaties. De verwachte tussentijdse winstneming wordt al jaarlijks aan de hand van de herziene prognoses vanuit de jaarafsluiting in de begroting verwerkt via begrotingswijziging. Om die in december via een laatste begrotingswijziging in de begroting verder bij te stellen is in de huidige systematiek (nog) niet mogelijk omdat de hoogte van werkelijke rente en overhead (met forse impact op de hoogte van de tussentijdse winstneming) in januari van het volgende boekjaar wordt bepaald, en worden geboekt. Deze aanbeveling hangt dus samen met de introductie vaneen andere manier van werken binnen de organisatie, het werken met maand of kwartaalafsluitingen. Wij vinden vooralsnog de huidige werkwijze voldoende optimaal en transparant.					
Sociaal domein						
14	Jeugdwet 50 50	2019 2020 / 2021	Gemiddeld	Actie ondernomen, terugkerend, risico blijft aanwezig	MO	MA
	In de regio West-Brabant West zijn sinds 2016 resultaatgerichte contracten overeengekomen met de zorgaanbieders. Afgesproken is om vanaf 2016 af te rekenen op basis van de behaalde resultaten. Voor een behoorlijk aantal trajecten betekent dit dat 50% van de kosten aan het begin van het traject worden gefactureerd. Ongeacht het resultaat, zijn dit lasten voor de gemeente Bergen op Zoom. De tweede 50% van het traject wordt door de gemeente Bergen op Zoom betaald en verantwoord als last wanneer het resultaat bereikt is. Evenals voorgaand jaar is door de regio beoordeeld of voldoende betrouwbare informatie beschikbaar is om een nauwkeurige inschatting van de verplichting te kunnen maken. Mede vanwege Corona blijkt uit de gegevens van Bergen op Zoom en de regiogemeenten dat per arrangement de spreiding tussen de doorlooptijden in combinatie met het aantal trajecten te omvangrijk blijft om een betrouwbare inschatting te maken. De accountant kan zich vinden in deze conclusies. Tegelijkertijd constateert zij dat de afgelopen jaren de totale inschatting van de verplichting redelijk constant is. De accountant adviseert kritisch te kijken naar de opbouw en afloop van deze post over de afgelopen jaren en te bepalen of de verplichting betrouwbaar ingeschat kan worde en komend jaar wederom te analyseren of er andere mogelijkheden zijn om de verplichting nauwkeurig te bepalen. Net zoals voorgaande jaren zal ook dit jaar weer een analyse worden uitgevoerd om het bepalen of voldoende betrouwbare informatie beschikbaar is om een nauwkeurige inschatting van de verplichting te kunnen maken. Dit wordt net als andere jaren weer in regionaal verband opgepakt.					
15	Afgeven beschikkingen: TOZO	2020 / 2021	Gemiddeld	Actie ondernomen, terugkerend, risico blijft aanwezig	USD, ISD	MA
	De wetgever heeft toegestaan om de geplande controles op signalen van misbruik of oneigenlijk gebruik gedurende 2020 konden worden opgepakt en de consequenties hiervan in de administratie van 2021 te verwerken. Tijdens de controle heeft de accountant vastgesteld dat er voldoende werkzaamheden zijn uitgevoerd op het M&O beleid. Tegelijkertijd constateert de accountant dat niet alle terugvorderingen die vanuit de toetsing zijn ontstaan al verantwoord zijn in de jaarrekening 2021. De omvang van dit bedrag is beperkt, waardoor dit niet tot een bevinding leidt, wel adviseert de accountant toe te zien op de juiste verwerking van deze vorderingen in 2022. De in 2020 ingestelde regelingen zoals TOZO (inclusief afhandeling M- en O-signalen) zorgen weer voor nieuwe eisen en aanvullende werkzaamheden. De accountant blijft aandacht vragen voor goede documentatie en dossiervorming, waar wij als organisatie zeker in investeren. Zo ook het toezien op de juiste verwerking van de vorderingen in 2022.					

nr	Bevinding	Jaar van constatering	Prioriteit	Status	Cluster	CT-lid
16	NV Aangenaam	2020	Gemiddeld	Actie ondernomen, in afrondende fase.	W&R	CvD
	De accountant signaleert dat de gemeente volledig aandeelhouder is van de NV Aangenaam. Afgelopen jaar heeft u besloten om € 870.000 terug te ontvangen van de NV. Aangezien u volledig eigenaar bent van deze onderneming, staan formeel gezien ook de overige middelen tot u beschikking. De accountant adviseert om vast te stellen dat de juiste mate van transparantie wordt gehanteerd. Het college is van mening dat dit het geval is. De gemeente is voor 100 % aandeelhouder van de NV Aangenaam is 100 % , waarbij zij een grote zeggenschap over de NV heeft. Tevens is de gemeente vertegenwoordigd in de directie. Jaarlijks wordt een jaarrekening opgesteld waarbij verantwoording wordt afgelegd voor de inzet van middelen en verrichte activiteiten. De jaarrekening wordt voorzien van een accountantsverklaring van een externe onafhankelijke accountant en is openbaar. Indien er ontwikkelingen zijn die belangrijk zijn of impact hebben voor de gemeente worden deze voorgelegd aan de gemeente, cq gemeenteraad, zoals ook afgelopen jaren regelmatig is gebeurd. Het college van burgemeester en wethouders heeft op 8 maart 2022 besloten om ontbinding van de NV Aangenaam in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders (AvA) van de NV Aangenaam in te brengen. Op 8 maart 2022 heeft de aandeelhouder in de AvA het besluit tot ontbinding van de NV genomen en als vereffenaar het bestuur van de NV benoemd. Na dit besluit vindt de feitelijke vereffening plaats; de laatste stap in het ontbindingsproces. Bij de vereffening van een ontbonden rechtspersoon worden alle rechten en zaken te gelde gemaakt, lopende verplichtingen afgewikkeld en -bij een positief eindsaldo- de baten uitgekeerd aan de aandeelhouder; de gemeente Bergen op Zoom. Dit proces in onderhanden.					

Afgeronde aanbevelingen

nr	Bevinding	Jaar van constatering	Prioriteit	Status : Afgerond		Cluster	CT-lid
Informatisering en automatisering							
1	Wijzigingsbeheer	2016	Gemiddeld	Afgerond		I&P	JP
	Ten aanzien van het wijzigings-beheerproces wordt gebruik gemaakt van de workflow in Topdesk, maar nog niet alle wijzigingen en acceptaties van wijzigingen vastlegt in Topdesk. Begin 2021 vindt wekelijks een wijzigings adviescommissie plaats. In dit overleg (met een samenstelling van beheerders en i-Adviseurs) worden alle niet standaard wijzigingen besproken voordat zij ingediend worden bij Sogeti. Alle wijzigingen worden vastgelegd in Topdesk en via Topdesk doorgestuurd naar Sogeti.						
Financiën en bedrijfsvoering							
2	Proces van totstandkoming jaarstukken	2020	Hoog	Aandachtspunt bij JRR 2021, afgerond		FP&O	JP
	De accountant constateert dat de interne procedures met betrekking tot het afsluiten van de administratie en het opstellen en onderbouwen van de jaarrekening verbeterd kunnen worden. Tijdens de controle van deze jaarrekening heeft de accountant een aanzienlijk aantal fouten en bevindingen geconstateerd. Alhoewel de bevindingen op diverse posten en processen toezien, constateert zij wel dat veel bevindingen terug te herleiden zijn naar het afsluitproces bij het opstellen van de jaarrekening. Bij het opstellen van de jaarrekening (of bij het opstellen van tussentijdse cijfers) wordt te weinig gekeken naar de juistheid en de volledigheid van deze posten. De druk op financiën was het afgelopen jaar hoog, maar deze krijgt nu wel de aandacht die het verdient, ook het Plan van Aanpak Vernieuwen en Verbeteren van de Organisatie: Bergen op Zoom dat ben jij! draagt ook daar aan bij. Daar is speciale aandacht voor de financiële functie. Onderdeel van het plan van aanpak is een verbeterplan financiën. Binnen financiën is er vanaf september 2021 extra capaciteit vrij gemaakt om in aanloop naar de jaarrekening de belangrijkste punten op te pakken. Niet alleen vanuit financiën maar ook in samenwerking met de verschillende resultaatgebieden. Deze extra aandacht en capaciteit heeft ertoe geleid dat het proces van totstandkoming soepeler is verlopen. Er blijft ook zeker in 2022 aandacht voor het proces van totstandkoming en het doorvoeren van verbeteringen, proces optimaliseringen en dergelijken.						
3	Afgrenzing baten en lasten (overlopende posten)	2020	Gemiddeld	Aandachtspunt bij JRR 2021, afgerond		FP&O	JP
	Deze aanbeveling is een vervolg op eerder gemaakte opmerkingen van de accountant. Gezien de terugkerende bevindingen bij de 'nog te betalen bedragen' en de 'nog te ontvangen bedragen' wordt onvoldoende gekeken naar de afgrenzing van de jaren. In 2021 is deze aanbeveling opgepakt door het instellen van een balansdossier, zodat alle tussenrekeningen periodiek worden geanalyseerd en beoordeeld. Deze aanbeveling was een aandachtspunt bij de jaarrekening 2021, en heeft niet geleid tot constateringen. Het is wel een terugkerend proces en bij de jaarrekening zijn afspraken vastgelegd , zodat ook voor de toekomst dit onderdeel goed zal verlopen bij de jaarafsluitingen.						

nr	Bevinding	Jaar van constatering	Prioriteit	Status : Afgerond		Cluster	CT-lid
4	Voorzieningen: beoordeling	2020	Gemiddeld	Aandachtspunt bij JRR 2021, afgerond		FP&O	JP
	Mutaties en onderbouwing van de hoogte van de voorzieningen zijn cruciaal, gedurende het jaarrekening proces. Door de accountant wordt hier ook veel tijd aan besteed. Wij zullen scherper zijn op deze mutaties en onderbouwingen, deze zullen qua proces kritisch bekeken worden en waar nodig aangepast. Afgesproken is, in overleg met de accountant, dat de controle van de voorzieningen onderdeel gaat uitmaken van de interim-controle. Hierdoor worden de belangrijkste mutaties en aanpassingen ruim voor het jaarrekeningproces door de accountant beoordeeld. Tevens wordt dan vooraf gesproken over de gehanteerde systematiek bij de specifieke voorzieningen, waardoor ruim voor de jaarrekening overeenstemming is over de gekozen verwerkingswijze en achtergronden, wat de kans op aanpassingen beperkt.						
5	Wijzigingen Crediteurenstamgegevens	2019	Gemiddeld	Afgerond, definitieve implementatie met nieuw financieel systeem		FP&O	JP
	Vanaf september 2020 vindt controle op de doorgevoerde mutaties door een tweede functionaris (vier-ogen-principe) plaats, ondanks deze controle blijft het risico op het verlies van geldmiddelen bestaan. Om dit te beperken worden tevens aanvullende controles ingevoerd op de betalingen. Dit heeft niet tot onrechtmatigheden geleid. De aanbeveling om deze wijzigingen af te dwingen in het systeem blijft staan. Een definitieve oplossing is mogelijk bij vervanging van de financiële applicatie Decade, vandaar dat de aanbeveling als 'afgehandeld' op het overzicht blijft staan.						
6	Rechtmatigheid inkopen; volgen van juiste inkoopprocedures	2019	Gemiddeld	Afgerond	Risico blijft bestaan	OBO	JP
	De accountant adviseert het college om de interne beheersing op de aanbestedingen aan te scherpen. Zoals in de management letter reeds opgenomen adviseert de accountant dit te borgen in de automatisering qua vastlegging rechtmatigheid van de aangegane verplichtingen en de borging van de werkelijke uitgaven op basis hiervan. De organisatie heeft hier zeker al stappen in gezet door de introductie van centraal contractbeheer, jaarlijkse spendanalyses en de introductie van een inkoopstartmelding. Vanaf 1 juli 2021 is de inkoopstartmelding verplicht. Dit is ook uitgebreid gecommuniceerd op BOZ net en met een sessie In gesprek met.. Daarnaast heeft met elke resultaatmanager periodiek een individueel gesprek met team inkoop over zijn/haar spendanalyse en worden adviezen gegeven wat te doen. We hopen dat hiermee het bewustzijn stijgt wanneer sprake is van homogene dienstverlening, het verstrekken van dezelfde opdrachten aan dezelfde leveranciers. Daarnaast wordt nu vanuit inkoop de lead genomen in het signaleren van homogene dienstverlening naar aanleiding van de inkoopstartmelding. Dit geeft veel aanvullende informatie die gebruikt kan worden in het vroegtijdig signaleren van mogelijk onrechtmatige contracten. Met de procesverbeteringen die de afgelopen jaar zijn doorgevoerd, en mogelijk nog met een aanvulling met de mogelijkheden in het nieuwe financiële systeem is voor ons de aanbeveling afgerond. Procesmatig zijn de stappen vastgelegd en wordt er naar gehandeld. Tevens wordt er gedurende het jaar aandacht gevraagd voor de inkopen op diverse manieren, zoals gesprekken, signaleringen, controles achteraf en steekproeven. De daling van het bedrag aan onrechtmatige contracten bevestigt dit.						

nr	Bevinding	Jaar van constatering	Prioriteit	Status : Afgerond		Cluster	CT-lid
7	Aansluiting vastgoedadministratie naar kadaster	2019, 2020	Laag	Afgerond		W&L	CvD
	Er is momenteel geen aansluiting met het vastgoedregister en het kadaster. De accountant adviseert om een analyse uit te voeren tussen de kadaster en de activa staat om volledigheid zekerheid te halen. De controle volstaat voor een vijfjaarlijkse uitvoering. Deze werkwijze wordt opgenomen in het proces, de aansluiting heeft voor het eerst plaatsgevonden in de zomerperiode van 2021. Hieruit zijn geen bijzonderheden gekomen. Aansluiting is nu compleet en deze analyse zal periodiek worden uitgevoerd. De aanbeveling is hiermee afgerond maar de accountant adviseert wel om (indien mogelijk) de analyse te vereenvoudigen. Dit pakken we op.						
8	Handmatige betalingen (reeds afgerond)	2019	Laag	Afgerond, bij jaarrekening 2020		FP&O	JP
9	Controle memoriaalboekingen	2019	Gemiddeld	Afgerond, definitieve implementatie bij nieuw financieel systeem		FP&O	JP
	Bij de controle van de memoriaalboekingen is geconstateerd dat er geen functiescheiding aanwezig is tussen het opstellen en goedkeuren van memoriaalboekingen. Het aanbrengen van deze functiescheiding is vereist. Deze controle kan zichtbaar worden gemaakt door middel van een paraaf op de memoriaalboeking, of bij aanschaf van een nieuw financieel systeem geautomatiseerd. Functiescheiding kan op dit moment niet via het systeem worden afgedwongen. Bij de vervanging van Decade wordt dit meegenomen. In de tussentijd ondervangen we dit met handmatige controles. Het akkoord van de budgethouder wordt fysiek vastgelegd en gecontroleerd, van deze afspraak wordt in principe alleen afgeweken bij administratieve overboekingen. Vanaf het jaar 2021 is dit standaard werkwijze geworden. We hebben hier een interne controle op uitgevoerd die door de accountant bij de interim controle is getoetst. De toetsing is toereikend gebleken en de aanbeveling wordt voor nu als afgerond beschouwd. Definitieve afronding kan plaatsvinden na technische implementatie bij aanschaf van een nieuw financieel systeem, dat ingaande het boekjaar 2023 operationeel moet zijn.						
Sociaal domein							
10	Afgeven beschikkingen WMO en Jeugd	2019	Gemiddeld	Afgerond		USD, WMO &Jeugd	MA
	Binnen Suites wordt niet afgedwongen dat een beschikking door een tweede persoon wordt getoetst. De gemeente heeft ervoor gekozen geen controle af te dwingen in het systeem, maar een uitgebreide 2e lijnscontrole uit te voeren. Wij onderschrijven het opstellen van een controleplan en adviseren u om deze interne 'controle-strategie' verder te ontwikkelen en daarbij rekening te houden met de komende eisen inzake de rechtmatigheidsmededeling. Jeugd : vanaf 2021 is het vier-ogen-principe versterkt. Dit heeft plaatsgevonden door de procesafspraken aan te scherpen, de eisen aan de dossiervorming te verhogen (de wijze waarop is nu dwingend voorgeschreven en er is sprake van een vast format) daarnaast vindt hierop kwaliteitscontrole plaats.						

	WMO: voor WMO is het niet mogelijk gebleken doelmatig het vier-ogen-principe mogelijk te maken. De gevolgen van invoering zouden zijn dat er minder capaciteit beschikbaar is om aanvragen tijdig af te handelen. Gezien de achterstanden die in 2021 zijn opgetreden en de problemen die de organisatie ervaart bij het aantrekken van gekwalificeerde medewerkers is er tijdelijk voor gekozen de kwaliteitsmedewerker in te zetten in het primaire proces (ten behoeve van het toetsen van besluiten van nieuwe/tijdelijke medewerkers). We hebben besloten vanaf 2022 extra zekerheid te verkrijgen over de afhandeling van het WMO-proces door een risicogerichte interne/kwaliteitscontrole in te stellen en af te zien van de invoering van het vier-ogen-principe.						
nr	**Bevinding**	**Jaar van constatering**	**Prioriteit**	**Status : Afgerond**		**Cluster**	**CT-lid**
11	Afgeven beschikkingen: Participatie	2018, 2019	Laag	Afgerond	Blijft continu aandachtspunt	USD, ISD	MA
	Er is in 2019 een verbeterplan opgesteld, inzake het afgeven van beschikkingen in het kader van de Participatiewet (Buig), dit project is inmiddels afgerond en de verbeteringen zijn doorgevoerd, kwaliteit is weer onderdeel van het reguliere proces waarbij de kwaliteit wordt gemonitord. Voor het jaar 2020 heeft dit niet geleid tot fouten in de jaarrekening, een grote stap vooruit. De accountant geeft wel aan aandacht te houden voor een goede documentatie. Dit is in 2021 verder geoptimaliseerd. Ook voor 2021 heeft dit net als voorgaand jaar niet geleid tot fouten of opmerkingen vanuit de account. Voor ons reden om de ingezette lijn vast te houden voor de toekomst en de aanbeveling hiermee af te ronden.						
12	Uitvoeren kwaliteitscontroles	2021	Gemiddeld	Afgerond		USD, WMO &Jeugd	MA
	De accountant constateert dat er geen kwaliteitscontroles (2e lijn) uitgevoerd zijn op de toekenningen en declaraties van de WMO uitgaven. Vanwege personele wisselingen is ervoor gekozen om de kwaliteitsmedewerker in te zetten in het primaire proces. De accountant adviseert een kwaliteitscontrole uit te voeren en een heldere scheiding te maken tussen controles in het primaire proces en (kwaliteits) controles achteraf. De accountant heeft de aanbeveling gedaan in het licht van het niet invoeren van het vier-ogen-principe. De organisatie voert de controles (weer) in per 1 januari 2022. Hiermee is de aanbeveling afgerond.						
13	Tussenrekeningen inkomensregelingen ISD en BOZ	2020	Hoog	Afgerond		ISD, FP&O	MA
	In de slotfase van besluitvorming heeft de gemeenteraad aangepaste jaarstukken ontvangen, dit was het gevolg van een tweetal tekortkomingen. Deze tekortkomingen hadden betrekking op de onverschuldigd verstrekte voorschotten TOZO en overige vorderingen sociale zaken. Onze eigen interne controle en kritische beoordeling van de tussenrekeningen op balansdatum had beter gemoeten en inmiddels zijn we gestart met een analyse van het proces en verwerking in de financiële administratie, wat moet leiden tot een herinrichting van het proces en eventueel aangepaste technische inrichting. Afgesproken was dat voor de interim-controle de analyse van de huidige werkwijze en aanpassingen hierop worden voorgelegd aan de accountant, waarbij zij de werkwijze voor 2021 valideren. Analyse is afgerond en de accountant kan zich vinden in de huidige werkwijze en uitleg zoals vermeld in het accountantsverslag 2021. Hiermee is aanbeveling afgerond.						

Grondexploitaties							
nr	**Bevinding**	**Jaar van constatering**	**Prioriteit**	**Status : Afgerond**		**Cluster**	**CT-lid**
14	Onderbouwing prognoses	2020	Gemiddeld	Afgerond		W&L	CvD
	De accountant constateert dat bij een aantal grondexploitaties sprake is van globale ramingen ter onderbouwing van de kosten en opbrengsten. Er wordt gesignaleerd dat de raming van de verwachte planontwikkelingskosten bij een aantal projecten afwijkt van de raming van voorgaand jaar en per project aanzienlijk kan verschillen. Bij de jaarafsluiting 2021 zijn waar mogelijk en waar noodzakelijk nog gedetailleerdere ramingen gebruikt voor de prognoses voor de herzieningen van de grondexploitaties.						
15	programmering	2020	Gemiddeld	Aandachtspunt bij JRR 21, afgerond		W&L	CvD
	De programmering van de grondexploitaties wordt actief gemonitord door de gemeente Bergen op Zoom. Het totale programma volgt vanaf 2020 het scenario hoog van de provincie en is realistisch volgens de accountant als wordt gekeken naar het programma vergeleken met de realisatie van de afgelopen drie jaar. De accountant constateert wel dat de gemeente niet altijd beschikt over een ruimtegebruikskaart waarin alle kavels zijn weergegeven. De aanbeveling inzake ruimtegebruikskaarten is overgenomen, bij de onderbouwing van de prognoses worden deze gebruikt. Inmiddels zijn afspraken gemaakt met de betreffende collega's om dit verder uit te werken zodat we vanaf de eerstvolgende jaarafsluiting de ruimtegebruikskaarten ook als basis kunnen gebruiken.						
16	Waardering	2020	Gemiddeld	Aandachtspunt bij JRR 2021, afgerond		W&L	CvD
	De waardering van de grondexploitaties is een significant risico in de controleaanpak van de accountant, vanwege de mate van schattingsonzekerheid. De accountant heeft het proces rondom de totstandkoming van de waardering in opzet en bestaan getoetst en aanvullend gegevensgerichte werkzaamheden uitgevoerd. De accountant vindt dat de prognoses van de kosten beperkt onderbouwd zijn. Deze aanbeveling van de accountant is overgenomen. De onderbouwing van de prognoses van de kosten zijn in 2021 verder gedetailleerd en onderbouwd zodat deze aanbeveling volgend jaar niet meer voor komt.						

Status	Prioriteit	
Nieuwe bevinding		
Geen actie ondernomen	Hoog	Bevinding zo snel mogelijk op te lossen
Actie ondernomen, maar nog niet afgerond	Gemiddeld	Bevinding op te lossen voor de jaarrekeningcontrole 2022
Niet gewijzigd, vanwege technische afhankelijkheid systeem	Laag	Bevinding op te lossen op langere termijn
Afgerond, opgelost		